

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

פרשת פינחס תשפ"ב

אור ההתחדשות בראש חודש

מתנת ראש חודש

בפרשת השבוע מופיעים הפסוקים הנקראים על ידינו בכל ראש חודש: "וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאת לַה" (במדבר כח, טו), שעיר החטאת המוזכר גם בתפילת מוסף של ראש חודש. בעודנו אומרים מילים אלו, מוטל עלינו להזכיר לעצמנו את אחת המטרות החשובות ביותר של ראש חודש, והיא, "זמן כפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֵם" - ראש חודש הוא זמן שבו אנחנו משיגים כפרה עבור כל מה שעשינו שלא כהוגן בשלושים הימים באחרונים. גם כיום שאין לנו בית המקדש להקריב בו את קרבן החטאת, עדיין זוהי תכליתו של ראש חודש.

לכן אנו מקדימים ואומרים בתפילה, "רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעִמְּךָ נִתְּנָה" - "נתת" פירושו שזוהי מתנה. הקב"ה נתן לנו מתנה בכל חודש - יום של כפרה, מעין יום כיפור, שבו נוכל להשיג כפרה.

ומה הופך את ראש חודש ליום של כפרה? משום שבראש חודש אנחנו חווים טלטלה עזה - לפתע מכה בנו ההכרה שעבר כבר חודש שלם! "אוי ויי, חודש שלם! מה הספקתי בחודש החולף? לעתים קרובות מדי, לא הספקתי כלום! ואולי אפילו גרוע מכך - אולי אפילו עברתי על כמה עבירות".

ולכן, כאשר מגיע יום ראש חודש, כדאי לכל אחד לזכור שזוהי הזדמנות טובה עבורו לתקן את כל שגיאותיו של החודש החולף. לא את השגיאות של השנה כולה - לזה יש את ראש השנה ויום הכיפורים - אבל לפחות את אלו של החודש האחרון. היהודי החכם מנצל את ראש החודש שלו; הוא מתבונן בחודש שחלף ושוקל בשכלו האם טעה במשהו, האם הוא לא היה נאמן לתורה באיזה שהוא אופן.

עליך להקדיש לפחות חמש דקות כדי לחשוב על החודש האחרון: "האם חייתי בצורה הטובה ביותר שאני מסוגל?" כמובן שחמש דקות זה לא מספיק; אם תקדיש חמש דקות בלבד לספירת המלאי של העסק שלך, לא תוכל להצליח בו - אבל זה לפחות משהו! אם תנהג כך

במשך חמש דקות בכל ראש חודש, דע לך שאתה כבר מרומם יותר משאר בני אדם.

בעל תשובה תוך דקה

אפילו דקה אחת זה משהו! אם תיקח ברצינות את המשימה, אז בדקה אחת גם כן תוכל להפוך לבעל תשובה. ביטוי לכך אנו מוצאים גבי תהליך כתיבת הגט, שהרב המסדר את הגט קורא לשני יהודים כשרים כדי לשמש כעדים, והוא מזהיר אותם קודם חתימתם להרהר בתשובה. לעדים אלו לא היו עשרת ימי תשובה וגם לא חודש אלול. ואם כן נשאלת השאלה, מהי המשמעות של הרהורי התשובה הללו? תשובה היא עסק רציני! האם תוך דקה אחת, לפני שהעדים קוראים וחותמים על הגט, הם יוכלו להפוך לבעלי תשובה?

התשובה היא כן! בהחלט! ומרן החפץ חיים זיע"א הוסיף ואמר, שהעדים יעשו זאת אפילו תמורת כמה דולרים. ככה נהגו, לשלם לעדים עבור חתימתם, ולמעשה זו הסיבה שהם באו לחתום. תמורת כמה דולרים בודדים הם ישובו בתשובה. וזה גם כן משהו! זה כל כך "משהו", שכעת הם כשרים לעדות! רואים אם כן שבדקה אחת אדם יכול להשיג גדולה רבה. ובחמש דקות הוא יוכל להפוך לגדול עוד יותר. תארו לעצמכם אדם שיקדיש יום אחד בחודש לעבודת התשובה - חישבו כמה הדבר יוסיף לקומתו הרוחנית בעולם הבא!

שאלות של עליה

כל יהודי צריך לשאול את עצמו: האם התקדמתי ב"בין אדם למקום" בחודש האחרון? מה קורה עם התפילה שלי? ומה עם הלימוד? כיצד נהגתי בכל הנוגע לחובתי לתת צדקה? האם ניצלתי כראוי את השבתות של חודש זה? האם הקדשתי לכל הפחות מספר דקות בכל סעודה כדי לחשוב על היסודות שהשבת אמורה ללמד אותי? ומה עם הקב"ה? האם אני חושב עליו מספיק? זו שאלה שכנראה לא שאלת את עצמך - רוב האנשים שוכחים משאלה זו גם כשמגיע יום הכיפורים.

בחלל; לוח שנה יהודי! והנה אתם רואים שדפיו של הלוח כתובים בכוכבים במקום אותיות, והוא מורה לנו מתי יחולו כל מועדי ישראל. זהו תיאור מדויק של המציאות! הירח מורה לנו מתי חל ראש חודש, ומזה אנחנו יודעים מתי יחולו המועדים כולם.

יהודי השרוי ללא לוח שנה יהודי, כגון ברוסיה הקומוניסטית, אם יש לו מעט ידיעות בחישוב, יוכל לדעת פחות או יותר כשמתקרבים המועדים. הוא מסתכל כלפי מעלה אל השמים ורואה לנגד עיניו לוח שנה שנוצר עבורו. זה הפירוש שהירח נברא "למועדים".

אור לילי ממרום

תפקידו הנוסף של הירח, "לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ" - גם זה פשוט. אנחנו מבינים שהירח הוא גוף מאיר שהקב"ה ברא עבורנו ותלה אותו במרום כדי להאיר לנו בלילה. זו הסיבה שהוא קטן יותר מהשמש, כי באופן טבעי מנורת לילה חייבת להיות קטנה יותר ממנורה רגילה. אם אתה מתארח אצל משהו, והוא רוצה להניח בחדר מנורת לילה, הוא לא ישים פרוז'קטור ענקי שיאיר את החדר כמו אור השמש. אתה צריך אור קטן ורך, שיספיק לך במקרה שתבחר לישון עם אור דלוק.

כך הוא אורו של הירח - הוא אינו חזק מדי ולא יפריע לנו לישון, אלא הוא בדיוק בעוצמה המספקת כדי לעזור לנו אם נצטרך לצאת אל הרחוב. אם רעיתך או ילדיך רוצים ללכת לישון באין מפריע, הם יכולים, אור הירח לא יפריע להם, אבל עדיין יש לך מספיק אור כדי ללכת אל בית המדרש. זהו "לְהָאִיר" - הירח מאיר עבורנו אור לילי.

הלכה והלימוד שבמרום

אולם עלינו לשים לב שמטרות אלו של הירח, לשמש כלוח שנה וכן להאיר על הארץ, נכתבו רק אחרי "לְאֵתֹת". המטרה הראשונה במעלה היא "לְאֵתֹת" - לשמש כסימן עבור עם ישראל. זאת אומרת שמבין כל התועלות וההנאות המגיעות אלינו מהירח, הגדולה ביותר היא שהירח אמור לשמש כסימן וסמל - הוא מייצג רעיונות וערכים שמצפים מאיתנו ללומדם.

אל נא תתפלאו לשמע הדברים; הָיוּ סבלניים והתרגלו לשמוע את העיקרון היסודי הזה של התורה - עם ישראל הוא מטרת הבריאה, וזאת אומרת שאפילו משהו כה "טבעי" ו"מדעי" כמו הירח, נתלה בשמים כדי ללמד את עם ישראל לימודים לחיים.

והנה, הלימוד הבולט ביותר הוא זה שאנו מזכירים בכל חודש בזמן שאנו מקדשים את הלבנה. אנחנו מסתכלים כלפי מעלה על הירח שמתחיל להיגלות לעינינו עם

כיצד התקדמתי בבין אדם לחבירו? האם נהגתי כהוגן כלפי חברי? האם שגיתי בהתנהלות מול השכנים שלי? כמו כן, איך התנהגתי כלפי אנשים ברחוב? איך נראתה התנהגותי ביני לבין בני משפחתי? כיצד דיברתי אל רעייתי או אל בעלי בחודש החולף? האם אמרתי משהו שלא הייתי צריך לומר ביום הראשון של החודש שזה עתה חלף? ומה עם היום השני? והשלישי? חשוב על הדברים הלא טובים שאמרת, התבונן בפעמים שהגבת בצורה הלא נכונה כלפי דברים שנאמרו או נעשו כלפיך.

אני יודע שאינכם נוהגים כך - ולכן טוב שהגעתם לכאן לשמוע את הדברים. אני מדבר גם לעצמי - קל לומר את הדברים, אבל דעו לכם שלא כל כך קשה ליישם אותם, צריך רק לדעת שבשביל זה נועד ראש חודש; אנחנו חייבים לנצל את היום המיוחד הזה שהבורא יתברך נתן לנו.

אנשי הלבנה

יש לציין כי בחינה זו של "ראשי חדשים לעמך נתת" - שה' נתן את ראש חודש כמתנה מיוחדת לאומתנו, היא משהו ייחודי עבורנו. העולם שבחוץ אינו עושה עסק מהירח, כי הם מונים ומחשבים את לוח השנה שלהם לפי השמש. אנחנו אלה שלוח השנה שלנו מבוסס על הירח, ואנו מציינים ושמחים בחידוש הירח. ואם נתבונן בדבר נבחין שהתורה אף בחרה בירח כדי להוות סמל עבור עם ישראל.

פעם בחודש אנחנו יוצאים אל מחוץ לבית הכנסת ומברכים ברכה מיוחדת על חידוש הלבנה. ובמעמד זה אנו אומרים כדלהלן: "וְלִלְבָּנָה אָמַר שְׁתַּחֲדָשׁ, עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת לְעַמּוּסִי בֶטָן". "עמוסי בטן" מתייחס לעם ישראל, וכפי שמתאר אותנו ישעיה הנביא (מו, ג): "הָעַמָּסִים מִנִּי בֶטָן" - אנחנו אומה שהקב"ה נושא אותה מאז תחילת יצירתה.

משמעות הדברים היא שהירח נוצר עבורנו, כסימן לתפקידנו בעולם הזה. זו הסיבה שבבריאת הירח אמר השי"ת, "וְהָיוּ לְאֵתֹת וּלְמוֹעֲדִים... לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ" (בראשית א, יד-טו). כתוב כאן באופן מפורש שהירח הוא אות וסימן לענין כלשהו.

לוח השנה שבמרום

והנה, העובדה שהירח מיועד "לְמוֹעֲדִים", כלומר שהוא מהווה לוח שנה עבורנו, את זה אנחנו מבינים היטב. דוד המלך מציין זאת אף הוא ואומר: "עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים" (תהילים קד, יט). זאת אומרת שה' תלה לוח שנה יהודי בשמים רק עבור עם ישראל. תארו לעצמכם שאתם מביטים השמימה ורואים לוח שנה אדיר ונפלא תלוי

הירח. זה מה שראש חודש נועד להיות - יום המוקדש להתחדשות, לחדש את עצמנו עבור עבודת ה' בכך שנלמד ונבחן את הירח כפי כוונת הבורא יתברך. זו הדרך הנכונה ביותר להפוך את היום הזה ל"זמן כפפה לכל תולדותם".

עולם של חושך

כעת עלינו לבחון עוד את ההיקש הזה בין עם ישראל לבין הירח, ולקחת אותו צעד נוסף קדימה. כי היות והירח הוא סמל ואות עבור עם ישראל, עלינו לשאול את עצמנו, מדוע הלילה הוא זה שנבחר להופעתו של הירח? התורה מלמדת אותנו שהירח נעשה "לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה" - הוא שולט בלילה, ואם החושך הוא תחום ממשלתו עלינו ללמוד ולהבין מדוע זה כך.

וכאן אנחנו מגיעים לאחד הסודות הגדולים של הבריאה - זה סוד שעוזר לנו להבין טוב יותר את תפקידו של ראש חודש כיום של תשובה והתחדשות בעבודות ה' שלנו.

נתחיל עם דברי הגמרא בבבא מציעא (פג, ב). חז"ל מביאים את הפסוק בתהילים (קד, כ), "תִּשֶׁת חֹשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה", שפירושו, "ה', אתה בראת את החושך שהפך ללילה", והם מבארים שפסוק זה אינו מתייחס רק לחושך הגשמי היורד על העולם מדי לילה, אלא על העולם הזה באופן כללי - "זה העולם הזה שדומה ללילה", כלומר, העולם הזה הוא מקום שבו לא ניתן לראות. אנחנו חיים בעולם שבו האמת מוסתרת.

חשוב שנכניס את זה לראש שלנו. כאשר אתה הולך בחוץ בשעת אחר הצהריים ואור היום מקיף אותך מכל עבר, עליך להבין שלמעשה כעת הוא אמצע הלילה; בחוץ שוררת עלטה כבדה, ואינך רואה דבר! משמעות הדברים היא שהעולם הזה, מתחילתו ועד סופו, הוא מקום של שקר. ואם לא תעשה מאמץ להאיר את החושך, לראות את הדברים כפי שהם באמת, אתה תמשיך לחיות בטעות עד סוף ימך.

עלינו לשים לב ללשון הפסוק, "תִּשֶׁת חֹשֶׁךְ" - בראת את החושך. לא כתוב ש"נעשה" חשוך, שזה קרה כך במקרה, אלא "עשית" כך בדוקא. וזו הבנה בסיסית של מציאות העולם הזה: אתה, ה', אתה בראת את הכל, ובראת בכוונה תחילה את החושך של העולם הזה. זה לא בטעות - זו התכנית שלך מלכתחילה, לברוא עולם שבו האמת קבורה מתחת להר גבוה של שקר.

חושך ממזרח

למעשה, קל מאוד לראות את העובדה הזו, שהעולם הזה הוא מקום של שקר, שהרי רוב רובו של העולם מורכב

תחילת החודש החדש, ועלינו לדעת שהקב"ה מדבר אלינו כעת.

התפקיד הראשי

האם תהיתם אי פעם לגבי נקודה זו? מדוע ברא הקב"ה אור שמתמלא ונחסר במהלך החודש? אם הירח נועד רק כדי לשמש כגוף מאיר עבורנו, הלא שימוש זה נצרך לנו במשך החודש כולו. מדוע אם כן הירח מתמלא ונחסר?

אמנם זה נכון שתנועות אלו של הירח הן אלו המשפיעות על לוח השנה שלנו. המילוי והחיסרון של הירח אף שולטים על דברים רבים - לירח השפעות רבות ומועילות על כדור הארץ. הירח הוא זה ששולט בגאות ובשפל של הים, והוא נוטל חלק בעוד תפקודים רבים של כדור הארץ שחשובים ביותר עבורנו.

אבל לא זו היא המטרה החשובה ביותר של המילוי והחיסרון של הירח. הקשיבו לחידוש הזה - אנחנו אומרים אותו בברכת קידוש הלבנה בעודנו עומדים מחוץ לבית הכנסת ומביטים כלפי מעלה לעבר הירח. "וְלִלְכָּנָה אָמַר שְׁתַּחֲוֶה, עֲטַרְתַּ תְּפָאֶרֶת לְעַמּוּסִי בֶטֶן שֶׁהִם עֲתִידִים לְהַתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ" - יתכן ועם ישראל הופך לקטן יותר לעיתים, עד כי נדמה שאנחנו בלתי נראים בעולם, אולם סופנו להגיע אל מלוא תפארתנו. "וּלְפָאֶר לְיוֹצְרֵם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ" - יום יבוא ועם ישראל יפאר את הבורא בגלל פאר מלכותו.

בשביל ישראל

זוהי מטרתו של הירח; לשמש כאות ועדות עבורנו. וזהו חלק מהלימוד של ראש חודש, להתבונן בהופעתו המחודשת של הירח ולראות בו סמל שעם ישראל, שעכשיו מפוזר ומפורד בין העמים, עתיד לשוב ולהתקבץ יחד, לארצו ולתפארתו. למרות שכולנו נמצאים כעת בגלות, יום יבוא ונשוב כולנו להאיר כמו הירח המופיע בתחילת החודש. זהו אות שאנחנו נופיע שוב מעל דפי ההיסטוריה ונאיר את העולם.

כן, התופעה הגדולה הזו ששמה "הירח" נבראה ונתלתה בשמים כדי לשמש סמל להיסטוריה של עם ישראל! אני יודע שזה נשמע מוגזם לאוזניים המודרניות שלנו; אבל זו הסיבה שאתם באים לשמוע את השיעורים הללו. במקום זה אנחנו מוציאים את אמריקה מהראש שלנו! הכל נברא עם תכנית - תכנית שמתרכזת סביב עם ישראל.

זו הסיבה שראש חודש הוא חלק כל כך חשוב בחיינו. כי בכוחנו להשיג את התהילה העתידית המוכנה עבורנו רק אם נעשה שימוש בהיקש הזה בין עם ישראל לבין

מי שיסתכל בקוראן, יראה איזה שקרן גדול הוא היה, ולא רק שקרן אלא גם אדם נבער וחסר דעת. אך בעולם שלנו יש כשני מיליארד אנשים - שני מיליארד!! - שמאמינים בקוראן. ולכן כשחז"ל אומרים לנו שהעולם הזה הוא מקום של חושך, לא קשה כל כך להבין את זה.

החושך של האבולוציה

אפשר להמשיך הלאה. היום קל יותר מתמיד להבחין כיצד עולמנו הוא עולם של חושך, שכן העולם כולו מלא באוניברסיטאות המלמדות את תורת האבולוציה. תיאורית האבולוציה היא החשוכה מכל התיאוריות, והיא עוטפת את העולם כולו. היא בוקעת בקול רעש גדול מכל עבר, כביכול זהו דבר פשוט, עובדה מוגמרת! האבולוציה נחשבת להוראה המדעית הסטנדרטית בכל מקום!

אך האמת הפשוטה היא שהאבולוציה היא דבר מגוחך ביותר. היא טיפשית כל כך, שמי שמאמין לאגדה שזוחלים הפכו לציפורים, היה צריך להישלח למחלקה סגורה. "הכל קרה בטעות", כך הם טוענים. "הזוחלים יצאו מהמים והפכו לזוחלי יבשה. כאשר הם ראו שהם נרדפים על ידי טורפים כאלו ואחרים, הם הביטו כלפי מעלה אל העצים וחשבו לעצמם, 'כמה טוב היה אילו יכולנו לעוף ולברוח אל צמרת העץ', אז הם החלו לנופף בסנפירים ובקשקשים שלהם, ולאחר מיליוני שנים של נסיונות, הסנפירים הפכו לבסוף לנוצות".

כל מי שיש לו אפילו מעט שכל בקדקדו צריך לשאול את השאלה הפשוטה: במשך כל אותם מיליוני שנים, לפני שצמחו להם נוצות, כשהם עוד לא היו מסוגלים לעוף - כיצד הם שרדו? וכן, מדוע איננו רואים את זה קורה היום? מדוע זה התרחש רק לפני מיליוני שנים? אם תיכנס אל תוך היכל האוניברסיטה ותתפוס את הפרופסור בשערו הארוך ותשאל אותו, "האם יש מקרה אחד של זוחל, מקרה אחד ויחיד, באיזה שהוא מקום בעולם, אולי אי שם הרחק באפריקה, שקשקשיו נמצאים באמצע תהליך של הפיכה לנוצות? אם זה קרה בטעות, מדוע זה לא קורה כיום?" זו שאלה ברורה ופשוטה כל כך!

אז מה הוא יאמר לך, "או, זהו תהליך שלוקח מיליוני שנים! זה לא קורה בבת אחת".

בסדר, שיקח מיליוני שנים. אבל המיליון שנים הללו לא התרחשו רק לפני מיליוני שנים, אנחנו גם כן נמצאים בעיצומם של מיליוני שנים, אז היה לנו לראות את התהליך הזה מתרחש לנגד עינינו, לכל הפחות במקצת. הבה ונראה זוחל שקשקשיו הם חצי נוצות, או לכל הפחות עשרה אחוז נוצות!

מנוצרים, מוסלמים, או הינדים, בני הדתות של המזרח הרחוק. דתות המזרח הרחוק, הן כולן עבודת אלילים. מי שילמד אותם קצת, ויחזור למקור שלהם - לא כפי שהם מוצגים על ידי כל מיני זייפנים שבאים לארה"ב כדי להרוויח כסף ותהילה - יראה שאין בהם דבר מלבד עבודת אלילים. ומלבד זאת יש בהם גם הרבה רשעות - יש בהם את כל הרעות הנלוות של עבודת אלילים.

בדתות אלו, קיים "דרך חיים" המכונה "דהרמה", ועד לא מזמן, דרך חיים זו כללה שריפת אלמנתו של בעל שזה עתה מת. זה חלק מהדת שלהם - לשרוף את האלמנה כדי שתלך יחד עם בעלה לעולם הבא. היה מלך אחד שמת, והם שרפו בחיים 2,000 מאלמנותיו.

הנהגה זו לא פסקה בגלל איזה שהוא "שיפור" שנערך ב"דרך חיים" זו. לא ולא! מה קרה? המוסלמים הופיעו, חרבם שלופה בידם - המוסלמים לא יודעים חכמות - והחלו לערוף ראשים. ואז הגיעו גם הבריטים עם הכדורים שלהם, וכך זה נפסק. אחרת זה עדיין היה ממשיך כך עד היום, כי עבודת אלילים היא הרשע בהתגלמותו. זהו המזרח הרחוק; זו רק דוגמא אחת, אך די בה כדי להבין מהו הענן החשך המכסה חלק גדול מהעולם.

השקר האדיר

אבל זה לא נמצא רק במזרח הרחוק. אם נבחן את הציוויליזציה המערבית נראה שחלק גדול מהעולם המפותח מאמין בסיפורי אגדות. האמת הפשוטה היא שהנצרות היא סיפור בדים - העניין כולו, מתחילתו ועד סופו, הוא סיפור מצוץ מהאצבע; זוהי דת מלאה בשקרים. ה"ברית החדשה" אינה אלא רשת אחת ענקית של שקרים.

כאשר אתה הולך ברחוב ורואה כנסיות אדירות, עליך לדעת שאלו הן אנדרטאות לשקר אדיר! כנסיות גדולות, עם קהילות גדולות, מוקדשות כולן אך ורק לשקר. זוהי המציאות כפי שהיא, ואני מדבר בלשון המעטה.

הרמאי המרושע

ואם אנחנו מביטים אל עבר האיסלאם, שוב אנחנו נתקלים בעלטה כבדה! מה היה לנו כאן? שקרן גדול שטוען שהוא עמד על הר הבית עם סוס, כאשר לפתע סוסו המריא אל תוך העננים, ומאות מיליוני אנשים בכל רחבי העולם קיבלו את דבריו בעיניים עצומות.

מוחמד הטיפף ללא הרף שכל מילה בקוראן התגלתה לו על ידי האלקים. "כל מילה!" כך אמר. הרמאי הזה שאמר, "כמה מרושע הוא האדם הטוען שהאלקים דיבר אליו, בעוד הוא לא דיבר אליו", טען כי האלקים גילה לו כל מילה בקוראן!

היכלי הזהמה

זו הסיבה שהמכללות בימינו - היום יותר מאי פעם - הן המקומות המזהמים ביותר. הם מזוהמים בהרבה מהברית החדשה ומהקוראן. אגב, מי שנכנס אל תוך בנין של אוניברסיטה, ביציאתו עליו לנער את הבגדים. אם יוצא לכם לעבור על יד ה"ברוקלין קולג" - שימו לב לריח הנוראי שנודף משם!

החושך שבאוניברסיטאות אינו מתבטא רק באפילת האבולוציה הממלאת את האולמות שם. כיום ישנם כל מיני מקצועות חדשים הנלמדים באקדמיה. מקצועות חסרי-ערך שעולם אינו זקוק להם ואין בהם כל תועלת, נלמדים ומועלים על נס בהיכלות אלו.

גיבורים שפלים

קרל מרקס הוא הדמות הנערצת בעולם האקדמי כיום. הוא הנחיל להם את תורת הקומוניזם. למעשה הוא היה דמות רקובה, דמות מרושעת ביותר. מדובר באדם שהסתובב והוציא מאנשים כסף, מבלי להחזיר להם. ומי שלא הסכים להלוות לו עוד כסף, היה זוכה למנה של קללות נמרצות. הוא היה אדם שחיפש דרכים לעשות בעיות בכל מקום, בחור לא נעים מכל היבט שהוא. וכאן בעולם הזה, בחשכת העולם, קרל מרקס נחשב דמות מכובדת ומוערכת.

בימינו, גם כאשר אתה עוזב את קמפוס האוניברסיטה ויוצא אל הרחוב, אתה עדיין טובל בנהר גדול של חושך ושקר. כיצד יתכן שפושע נאלח הופך לגיבור? אירע לאחרונה מקרה שבו שודד הגיע לבנק על מנת לשדוד אותו, ובדרכו ירה בשומרים שבפתח, אבות לילדים קטנים. הוא רצח אותם בדם קר!

השוטרים מיהרו להיכנס פנימה וניסו להציל את המצב, וירו למוות בפושע. ומה קורה לאחר מכן? האיש המושחת הזה זוכה להלוויה מלכותית למחרת היום. כל העיתונאים והעיתונאיות הרגשניים שבעיר ניו יורק, מזילים עליו דמעות. הם מתארים את האיש המסכן, קרבן של הנסיבות המצערות. הם מדברים אודות התנאים הגרועים שבשכונות העוני, ובני המעמד החלש. אלפי אנשים באים ללוות את המכונית מכוסת הפרחים הנושאת את שרידיו, והם הולכים ומזילים דמעות. עליכם לדעת שדמעות אלו הן חומר נפץ ההורס את החברה! אלו הן

דמעות שיגרמו למיליארדי דמעות נוספות ל"ע, והפעם יהיו אלו דמעות מוצדקות!

אם פושע נורה למוות, לא צריכות להיות דמעות. להיפך, הפסוק מלמד אותנו, "וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים רָנָה" (משלי יא, י) עלינו לצהול ולשמוח כאשר הרשעים נאבדים. מי שקורא בעיתון על הריגת הפושע, צריך להגיב, "לחיים! כן יאבדו כל אויביך ה'!"

אבל במקום זאת כולם יושבים כמו טיפשים על יד מכשיר הרדיו בפה פעור, ומקשיבים לתעמולה הזולגת אל תוך ראשיהם. הם מקבלים את כל השקרים והחושך ששחקנים מקצועיים מזרימים אל תוך דרכי הנשימה, ומוחותיהם הופכים למושחתים ומלאים בעוד ועוד שקרים והבלים.

הטובים ביותר

כמובן, לא נוכל לעזוב את הנושא הזה מבלי להזכיר את החושך הגדול מכולם - התפיסה המוטעית שהעולם יצר כלפי העם היהודי. אתם יודעים, גם מי שאינו פטריט גדול של עם ישראל, אלא צופה מן הצד בצורה הוגנת, יראה שעל פי רוב מדובר באנשים הגונים. כולם פחות או יותר יודעים שיהודים אינם מבצעים מעשי אלימות. יהודים שומרי תורה ומצוות אינם תוקפים אנשים ולא פורצים אל תוך בתים. אנחנו לא שודדים אף אחד וגם לא רוצחים. יהודים שומרי מצוות, באופן כללי, הם אנשים בטוחים. כשאתה הולך ברחוב היהודי בשעה מאוחרת, זהו המקום הבטוח ביותר שיכול להיות.

אפילו בפורים, כשיהודים יוצאים מתנוודדים מתוך השטיבל, אף אחד לא מפחד מהם. מי שעובר ליד בית קפה שממנו יוצאים גויים מתנוודדים, יחפש מיד דרך עוקפת, בכך אין כל ספק, אבל יהודים שיכורים הם בטוחים! הסכנה היחידה היא שהם עלולים לתת לך נשיקה...

והאמת היא שזו אינה הערכה הוגנת של העם היהודי. תיאור זה אינו מתחיל אפילו להראות כלפיהם כל הערכה - זהו האופן השטחי ביותר להסתכל עליהם. למעשה העם היהודי הוא טוב לאין ערוך מהתיאור הנ"ל.

ואף על פי כן, אין אף עם בעולם שמתואר במונחים נוראיים כל כך כמו העם היהודי. זוהי עובדה! אנחנו האומה המושמצת ביותר בעולם. העולם הפך את העם הטוב ביותר לאנשים מושחתים! אנשים הולכים בתוך

ניתן להשיג ספרי רבינו בחנויות ספרי קודש ואצל המפיצים:

ספר שערי אורה-ועדי מוסר, ספר לב אביגדור-עבודת האדם בקניני השלמות מכתב יד: קולמוס 072-244-1670
תפילת אביגדור-פירוש וביאור על התפילה מכתב יד: אזל מן השוק

תמיד בהישג ידך. אפילו כשאתה מלקה את עצמך ואומר, "טעיתי! למה עשיתי את זה?!", בו בזמן שאתה מלקה את עצמך, אתה חושב, "איזה אדם טוב אני שאני נוהג כך עכשיו".

שוברים את החשיכה

מנין הגיעה אליך ההבנה שאתה אדם טוב כל כך? כי אמא שלך החדירה את זה חזק-חזק בתוך ראשך. אנחנו מרמים את עצמנו רק בגלל שכאשר היינו ילדים קטנים, אימותינו עשו עלינו עבודה טובה, והסבירו לנו בצורה הברורה ביותר כמה אנחנו טובים.

הנה לנו ילד קטן היושב על כסא-תינוק; המלך הקטן הזה יושב על כסא מלכותו ואמו כורעת ברכ בפניו. היא מנסקת אותו! היא מרעיפה עליו סימני אהבה גלויים! "אוי יקירי!" היא אומרת ומנסקת את ילדה שוב ושוב על הלחי. היא מתחילה בלחי אחת ואז עוברת לשניה, ואחר כך עוד לחי ועוד אחת. יש לו רק שתי לחיים, אבל היא עוברת הלך ושוב מלחי לשניה, עד שלבסוף הילד מבין את העיקרון, "מוכרח להיות בי משהו טוב מאוד", כך הוא חושב. הוא רואה שאמא שלו "משוגעת" עליו, והוא לומד להתאהב בעצמו. אם אחרים מתאהבים בו, הוא בוודאי צריך להתאהב בעצמו.

ולכן, אם האמא יכולה מפעם לפעם לאכזב את הגיבור הקטנטן שלה בכך שתתן לו סטירה קטנה, זה גם טוב. וואו! זה הלא עבדו, טראומה של ממש. הוא רואה שלא הכל בדיוק כפי שחשב. סדקים קטנים של אור מאירים פתאום בתוך העלטה הכבדה הזו. סטירה מעת לעת היא דבר נפלא. כך גם עם בנות קטנות. סטירה עבדו ילדה צעירה היא דבר נפלא. אחרת, הם יגדלו כשמסך-בלתי-חדיר של חושך שורר מסביבם.

זו הסיבה שכשהם מתחתנים, הנערים והנערות הללו לעולם אינם טועים. כשאתה שומע זוגות מתווכחים, אף אחד אינו טועה. לפעמים, כחלק מאצילותם, הם לומדים לומר, "אני לא אומר שאני תמיד צודק; אני יודע שלכל ענין יש שני צדדים". אבל זהו מצג שווא. למעשה, מה שהוא באמת מתכוון לומר זה שהיא לא טובה, או שהיא אומרת שהוא אינו טוב. "אני הוא המושלם כאן", זה מה שהם באמת אומרים. יתכן והם לא יאמרו זאת במילים האלה. הם מדי מתורבתים והגיוניים מכדי לומר זאת בפה מלא, אבל לכך הם מתכוונים; זה ה"פשט" בכל מה שאתה שומע. כשאנשים מדברים, הם מדברים על כמה שהם טובים. "אני לא כזה", "אני לא עושה דברים כאלו", "אני שונא חוסר ישרות", אומר האיש שברגע זה ממש עסוק בלגנוב מהבוס שלו. בעודו מדבר איתך, הוא יושב במשרדו ומשוחח בטלפון של העבודה וגונב מהבוס שלו.

עלטה כבדה, והם אינם מודעים לכך שהסתכלות זו אינה אלא שקר אדיר ממדים; שקר אחד גדול מתחילה ועד הסוף.

הירח הקטן

וכעת אנחנו לומדים שהכל תוכנן כך מתחילה. "תִּשָּׂא חֶשֶׁךְ" - הקב"ה ברא את כל החושך הזה, והוא ברא את העולם כך עבורנו! אנחנו כאן בעולם הזה כדי לעמוד בנסיון, לנסות ולגלות את האמת. זהו תפקידו של היהודי; לחיות בעולם של חושך ולהישאר הירח הקטן שזורח ומאיר את הלילה.

זו הסיבה שהירח מסמל את האומה היהודית - כי עלינו להיות האור בתוך החושך. ולכן, בכל ראש חודש אנחנו עוצרים כדי לעשות חשבון - הירח שמתחדש עכשיו ומתחיל שוב לזרוח, מזכיר לנו לערוך עם עצמנו חשבון הנפש, להתבונן כיצד החושך הזה משפיע על חיינו, ולשאול את עצמנו האם אנחנו מצליחים במשימתנו, לראות מבעד לעולם הזה הדומה ללילה.

החושך הגדול

והנה, עם ישראל נמשל לירח המאיר בלילה לא רק מצד האור אותו מוטל עלינו להאיר אל החושך של העולם שבחוץ. זה נכון, זהו בוודאי תפקיד חשוב ביותר בחיינו, אבל ישנו חושך נוסף שגרוע בהרבה - יותר מהחושך של המדענים ושל דתות השקר, יותר מהחושך של האוניברסיטאות והרחוב - החושך שהכי קשה לראות דרכו, האמת שהכי קשה לו לאדם לחפש ולגלות אותה הלא היא האמת לגבי האדם עצמו.

זהו הדבר הקשה מכולם - הסכנה הגדולה מכל היא הסכנה של ללכת שולל אחרי עצמנו, ולא לזהות מי אנחנו באמת. יש בעולם אנשים טובים שעושים ללא הרף מעשים מרושעים, והם אינם מבינים זאת! וזאת משום שכשזה מגיע לאדם עצמו, לא רק שהוא מוטל בחשיכה, אלא הוא עיוור לחלוטין.

כתוב בתורה (דברים טז, יט), "כִּי הִשְׁחָד יַעֲוֹר עֵינֶיךָ חֻכָּמִים". פירושו של דבר הוא שאין מציאות של ליטול שוחד ולהישאר חסרי פניות. זה בלתי אפשרי! ומהו השוחד הגדול ביותר בעולם? אהבת עצמנו. כולם אוהבים את עצמם יותר מכל דבר אחר, וזה אומר שכולנו עיוורים גמורים. בכל הנוגע לראיית טעויות של עצמנו, כולם עיוורים לחלוטין.

אנחנו מדמיינים שאנחנו תמיד צודקים, ולא משנה מהו הוויכוח. אתה יודע שאתה בחור טוב, וכל הטיעונים שניתן להעלות על הדעת כדי להגן על עצמך נמצאים

זוכרים את הנוכלים הגדולים

כל הנוכלים אוהבים את עצמם. כולם זוכרים את הפושע אל קפונה זיכרוננו לא לברכה. הדור הצעיר לא זוכר אותו, אבל אל קפונה היה אחד מהגיבורים הגדולים של העולם התחתון - הוא בעצמו רצח וכן הורה לאחרים לרצוח אנשים רבים. וכשסוף סוף הצליחו לתפוס אותו - באותם ימים נהגו, בסופו של דבר, לעצור פושעים - כאשר אל קפונה סוף סוף הגיע לכלא, הגיע לכלא כתב על מנת לראיין אותו.

אנחנו חיים באמריקה, ולכל אחד יש חופש ביטוי, אז אל קפונה אמר, "איני יודע מה הם רוצים ממני. סיפקתי עבור אנשים רבים הרבה זמנים טובים" - כך הוא תיאר את חיסול היריבים שלו. במשימה הגדולה והמוסרית שלו לספק לציבור בתי הימורים והנאות תמימות, היו אנשים שעמדו בדרכו והפריעו לו. "זו לא אשמת", כך טען להגנתו. "למה האנשים הללו מפריעים לי? מה עוד יכולתי לעשות? לא היתה לי ברירה אלא לחסל אותם; זה הגיון פשוט. מעולם רציתי להרוג אף אדם, אבל מי ביקש מהם להצר את צעדי?" כבר היו להם את המקומות הללו לפני שהוא הגיע לאזור, אבל הוא ראה אותם כמי שמצרים את צעדיו. והוא אמר את הדברים בכנות. הוא היה פגוע מאוד מאנשים אלו שנהגו כך כלפיו.

האם אתם זוכרים את דילינג'ר? ג'ון דילינג'ר היה פושע מסוכן שהרג שוטרים - בימים שהריגת שוטר עדיין נחשבה לפשע. מה היה סופו של פושע זה? כאשר הצליחה המשטרה לסגור עליו לבסוף, התנהל קרב יריות בינו לבין השוטרים שכיתרו אותו, ובעודו מתבוסס בדמו, שמע מאן דהו את מילותיו האחרונות: "מה אתם רוצים ממני?" הוא באמת לא הבין מה רוצים ממנו. בסך הכל הוא ניסה להתפרנס, והשוטר אותו רצח הפריע לו בעבודתו.

יש דין ויש דיין

אולם אנחנו איננו דואגים לדילינג'ר וקפונה. אני מדבר כעת על החרדים לדבר ה'. רבים הם החושבים את עצמם לצדיקים גדולים, אולם למעשה הם חוטאים ללא הרף. הן אמנם, הרשעים ישמחו לשמע הדברים; הם כל כך שמחים לשמוע שיראי השמים הם למעשה חוטאים. "זה מה שתמיד אמרנו!" הם חושבים לעצמם. אולם זאת עליהם לדעת שהם גרועים פי אלף מאותם שומרי תורה ומצוות. וכולם עתידים ליתן את הדין!

שימו לב לדברים שאומר לנו שלמה המלך במשלי (כא, ב), "כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יִשֶּׁר בְּעֵינָיו וְתֵכֵן לְבוֹת ה'". כל אדם חושב שדרכו היא טובה וישרה, אולם ה' הוא זה שמודד את ליבו של האדם. אתה עלול לחשוב שאתה צודק, אולם

עליך לדעת שאתה תישא באחריות כלפי הקב"ה, שיודע את כל האמת עליך!

המרתף של המודעות

אולם כעת נשאלת השאלה, אם אני סבור באמת ובתמים שאני צודק וחף מפשע - "ישר בעיניו" פירושו שאתה באמת מאמין שאתה חף מפשע - אז מדוע אני אשם? אם אני אכן משוכנע שאני צודק, על מה אני עתיד לתת דין וחשבון?

והתשובה היא שיש כמה וכמה רמות של מודעות. משל למה הדבר דומה, לאדם שיש לו חנות שבה הוא מנהל עסק לגיטימי למדי. אולם מרתף חנותו מושכר לאנשים שעוסקים בחומרים אסורים. הוא אף פעם לא ירד לראות מה הם עושים שם; הוא מקפיד לשמור על עיניים עצומות, ומדמיין שהוא ציפור חופשית, ושזו אינה הבעיה שלו.

ואז, יום אחד, כאשר המשטרה נכנסת לחנותו והוא עומד מאחורי הדלפק, הוא אומר לשוטרים, "מה אתם רוצים ממני? אני מנהל עסק חוקי".

ומה הם עונים? "לא ולא. אנחנו רוצים לרדת למרתף ולראות מה אתה עושה שם".

אה, עכשיו הוא בצרות, כי ברגע שהם יפתחו את דלת המרתף, זה הסוף שלו.

זה הסיפור אצלנו. הקב"ה אומר, "אתה מנהל עסק חוקי" בשכל המודע שלך, אבל אתה מוליך את עצמך שולל. אם היית טורח לרדת רמה אחת מתחת לתודעה שלך, היית מתפלא לראות את מה שאני רואה בך - אתה חי חיים של שקר. ואתה מרמה את עצמך ביודעין, כי אם היית רוצה באמת לדעת את האמת, היית מגלה מהן הדעות האמיתיות שלך".

המתנה שבחושך

פירושו של דבר הוא שכל אחד צריך להשקיע זמן במחשבה אודות עצמו, בהתבוננות אל תוך מרתפי שכלו - ויש הרבה מה לנקות שם. ישנם אנשים שהמרתף שלהם כל כך עמוס, שדברים רבים אף זולגים אל הקומה הראשונה. נמצא שעבודה רבה ממתנה לכולנו. לעולם לא תוכל לראות מבעד לחושך של המרתף שלך, אלא אם כן תרד במדרגות ותדליק את האור.

והנה, אל לנו להצטער למשמע הדברים. אל תיכנסו לדיכאון ואל תאבדו תקווה. כי לחיות בעולם של חושך, זה בעצמו הוא המתנה הגדולה ביותר! בהחלט! זו הצלחתנו בעולם הזה - לראות מבעד לחשכת העולם הזה, ולהכין את עצמנו לקראת התחנה הקבועה שלנו בעולם הבא.

תולדותם"; ראש חודש הופך ליום שבו אנו מתחדשים ומקבלים מחדש את משימתנו בעולם הזה, להתכונן ליום הגדול של "וְכָאֹר בִּקְרִי יִזְרַח שֶׁמֶשׁ". באותו יום גדול נזכה סוף סוף להתחדש, ויתקיימו בנו באמת המילים אותם אנו אומרים בכל חודש, "שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ!"

שבת שלום ומבורך!

בואו נהיה מעשיים

מתחדשים ומאירים את החושך

ראש חודש הוא מתנה מאת השי"ת, שנועד כדי לעודד אותנו לראות מבעד לחשיכת העולם הזה המונעת מאיתנו לראות דברים בצורה ברורה, ולכן מכאן והלאה, ננצל בלי נדר את המתנה כפי שהקב"ה התכוון שנשתמש בה - כזמן כפירה.

נקבל על עצמנו בלי נדר להקדיש חמש דקות בכל ראש חודש לערוך חשבון הנפש על החודש שחלף. נתמקד בלראות מבעד לאפלת שכלנו, לשוחד של אהבת עצמנו, ונחשוב על תכניות מעשיות כיצד להפוך את החודש הבא למוצלח יותר.

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

כמה זמן צריך אברך להקדיש כדי לקרב יהודים לחיי תורה ומצוות?

תשובה:

זו שאלה שאני עוסק בה כבר למעלה מארבעים שנה, ומעולם לא מצאתי לה תשובה, אולם מתוך היסוס אומר כך: כל עוד אתה מעוניין ללמוד ויש לך שעה שאתה רוצה להשקיע בלימוד, שמור אותה לעצמך. נצל את השעה הזו ללימוד. אך אל תשכח שישנם שעות שאותם אתה בין כה וכה מבזבז. ישנם רבים הזקוקים להפסקה מהלימוד ולהתרעננות, והעיסוק בקירוב רחוקים הוא דבר מהנה ומספק, כך שבהחלט ישנם זמנים רבים אותם ניתן לנצל לענין חשוב זה.

אבל הכלל הוא - וזה אולי נשמע אנוכי אבל לא אזוז מדברי - אם יש לך שעה ללמוד, נצל אותה, ואל תוותר עליה עבור שום מטרה אחרת.

ויהי ערב ויהי בוקר

זו הסיבה שעל פי התורה היום מתחיל מהלילה, וכמו שלמדו חז"ל מפסוקי בריאת העולם שבהם נאמר, "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר". להבדיל, אצל הגויים היום מתחיל בבוקר - זהו היום החדש שלהם. אם תגיד לבוס הנכרי שלך שאינך יכול להגיע לעבודה בשבת, אז הוא יאמר, "בסדר, אז תגיע ביום ששי בערב". וכאן אתה מסביר לו, "לא, השבת שלנו מתחילה בשקיעה של יום ששי". אבל הוא לא מבין את זה! הלילה מגיע לפני היום?! הוא חושב שאתה מנסה להתחמק מהעבודה!

אבל אנחנו מבינים שענין זה מסמל משהו. היום שלנו מתחיל מהלילה משום שזה מסמל את התכנית שלנו לחיים, הסיבה שלמענה הגענו לעולם. "תִּשְׁתַּחֲוֶה וְיִהְיֶה לְיָלָה" פירושו שהקב"ה ברא את העולם כמקום של חושך, משום שרק אם נעבור בהצלחה את החושך של העולם הזה, נוכל להגיע אל האור של העולם הבא. וכמו שאומר הפסוק (שמואל ב' כג, ד), "וְכָאֹר בִּקְרִי יִזְרַח שֶׁמֶשׁ", והגמרא (פסחים ב, א) מבארת שזה מתייחס לעולם הבא - הלילה הוא העולם הזה והבוקר הוא העולם הבא. ולכן כל יום מתחיל מהלילה הקודם - כדי להחדיר בנו את האמת היסודית הזו.

התקן עצמך בפרוזדור

כמה חבל שאיננו שמים לב לזה. הלילה שלפני היום והירח המאיר בלילה נועדו כדי להמחיש עבורנו את תפקידנו בעולם הזה. בכל לילה, כאשר ענני החושך מתחילים להופיע מעל האופק, אנו נזכרים שאי אפשר להגיע לעולם הבא מבלי לעבור קודם לכן דרך החושך של העולם הזה.

אנחנו חיים בעיצומה של עלטת העולם הזה על מנת שנתכונן לבוקר שבו העולם הבא יתחיל לזרוח. אז תהיה הזריחה האמיתית של השמש, שמש שתפקח את עינינו - ואז נראה הכל. אבל כרגע, לא נוכל לראות דבר אם לא נשקיע בכך עבודה מרובה. אנחנו לומדים ומנסים לגלות את מה אפשר לראות כאן בעולם הזה.

ורק באמצעות עריכת חשבון נפש נוכל להצליח בראיה זו. אין דרך אחרת! רק "בואו חשבון!" בואו לחשוב ולהתבונן! מדי פעם, עלינו לעצור את מרוץ החיים ולערוך חשבון. לכן אנחנו אומרים בתפילה, "רָאשֵׁי חַדָּשִׁים לְעַמְּךָ נִתְּנָה" - נתת לנו את ראש חודש כמתנה. יום אחד בחודש אנחנו עוצרים את חיינו ומזכירים לעצמנו את האמת של העולם הזה ואת תפקידנו לראות מבעד לחשכה. ובאמצעות חשיבה, היום הזה הופך ל"זְמַן כְּפָרָה לְכָל